

FAQS

Informació jurídica útil sobre les conseqüències econòmiques de la declaració d'estat d'alarma

28 de maig de 2020

Quins serveis es poden prestar en aquests moments en una consulta o centre mèdic?

El Reial Decret-Llei pel qual es declara l'estat d'alarma exceptua expressament de la prohibició de tancament als establiments mèdics.

En aquest sentit, el Ministeri de Sanitat, ja va indicar que, en l'actual estat d'alarma, els establiments mèdics han de restar oberts només per prestar l'assistència necessària per resoldre els problemes de salut que puguin tenir una evolució desfavorable si es demora el seu tractament. Aquesta obligació també la recull la RESOLUCIÓ SLT/762/2020, de 23 de març, per la qual s'adopten mesures organitzatives en relació amb els centres, serveis i establiments sanitaris de titularitat privada de règim ambulatori, en el marc de l'estratègia de resposta a la infecció pel SARS-CoV-2 aprovada pel Departament de Salut.

Dita Resolució ordena, amb efectes a les 00.00 del dia 24 de març: "Suspènere tota l'activitat assistencial de caràcter no urgent dels centres, serveis i establiments sanitaris de titularitat privada de règim ambulatori i que prestin serveis exclusivament de provisió privada. Aquests centres, serveis i establiments han de garantir exclusivament l'atenció als problemes de salut que puguin tenir una evolució desfavorable si es demora el seu tractament segons el criteri dels professionals sanitaris que prestin assistència".

No obstant, l'[Orden SND/310/2020, de 31 de marzo, por la que se establecen como servicios esenciales determinados centros, servicios y establecimientos sanitarios](#) declara els centres, serveis i establiments sanitaris que s'han de considerar com a **serveis essencials**, recollint-los en un annex, d'acord amb el que preveu el [Real Decreto-ley 9/2020, de 27 de marzo, por el que se adoptan medidas complementarias, en el ámbito laboral, para paliar los efectos derivados del COVID-19](#) i en el [Real Decreto-ley 10/2020, de 29 de marzo, por el que se regula un permiso retribuido recuperable para las personas trabajadoras por cuenta ajena que no presten servicios esenciales, con el fin de reducir la movilidad de la población en el contexto de la lucha contra la COVID-19.](#)

Els centres, serveis i establiments sanitaris **no recollits** en l'annex d'aquesta ordre, des del dia 1 fins el dia 9 d'abril, van haver de paralitzar tota aquella activitat que suposés qualsevol desplaçament.

No obstant, en el supòsit que per l'evolució de l'epidèmia de COVID-19 no es pugui atendre adequadament l'assistència sanitària de la població amb els mitjans materials i humans que se'n disposi, les comunitats autònomes tindran a la seva disposició aquests centres exclosos en l'annex així com el seu personal.

FAQS

Informació jurídica útil sobre les conseqüències econòmiques de la declaració d'estat d'alarma

En conseqüència, la resta de centres que es puguin considerar essencials caldrà continuar implantant mesures extraordinàries organitzatives i preventives que evitin el risc de contagi i la propagació del virus. Per això, és preferent el treball a distància (amb qualsevol mitjà de transmissió de veu i/o imatge, o missatgeria electrònica) mentre sigui possible i no sigui imprescindible la visita presencial del pacient, circumstància que cada metge ha d'apreciar cas a cas.

Quan no sigui possible l'atenció a distància en les condicions indicades, serà necessària una reprogramació de les visites.

Aquestes mesures perduraran fins a la finalització de l'estat d'alarma, sens perjudici que es pugui prorrogar en funció de les necessitats organitzatives o assistencials derivades de la crisi sanitària.

Que pot fer el metge propietari d'un centre afectat per les conseqüències de l'estat d'alarma? Quan es pot sol·licitar un Expedient de Regulació Temporal d'Ocupació ("ERTO")?

En aquest cas, els centres de treball poden suspendre els contractes de treball o reduir la jornada laboral, per força major o per causes productives

L'ERTO permet que l'empresa suspengui durant un termini limitat, els contractes de tots els empleats o d'una part. L'autoritat laboral constatarà, amb caràcter previ, l'afectació d'una causa legal al centre de treball. Aquest procediment es segueix amb independència del nombre de treballadors del que es componi la plantilla.

En el context de la crisi sanitària derivada de la pandèmia de COVID-19, l'autoritat laboral autoritzaria acollir-se a un ERTO si:

- a) el centre no disposa de material necessari per continuar amb l'activitat atenent els protocols i les mesures preventives de riscos laborals, així com les recomanades per les autoritats sanitàries;
- b) la taxa d'absentisme laboral impedeix continuar amb l'activitat;
- c) o si es produeix un notori descens de l'activitat com conseqüència de la epidèmia de COVID-19 i de la declaració de l'estat d'alarma.

Si es concedeix a l'empresa acollir-se a l'ERTO, podrà adoptar les següents mesures, guardant la deguda proporcionalitat:

- Teletreball.
- Flexibilitat en la jornada o en el calendari laboral.
- Implantació de bosses horàries.

FAQS

Informació jurídica útil sobre les conseqüències econòmiques de la declaració d'estat d'alarma

- Modificació temporal o indefinida de qualsevol aspecte de les relacions contractuals que permeti superar la situació.
- Suspensió, extinció o modificació substancial de condicions de treball, de caràcter individual o col·lectiu, per causes econòmiques, tècniques, organitzatives i de producció.

Arran de l'aprovació del Real Decreto-ley 9/2020, de 27 de març, s'estableix que els ERTOS iniciats per força major (entenent que l'esdeveniment de força major és, precisament, la pandèmia de COVID-19) només podran durar fins que s'aixequi l'estat d'alarma.

El Real Decreto Ley 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social del COVID-19 articula unes mesures de flexibilització del procediment i causes d'un ERTO.

→ *Actualització, a 23 de març, sobre els criteris del Ministeri de Treball: [“Quines activitats poden i no poden presentar l'ERTO per força major a causa del COVID-19?”](#)*

El centre pot obligar a agafar vacances mentre estigui tancat?

El centre de treball no pot alterar unilateralment les vacances acordades amb el treballador, havent-se de realitzar d'acord amb el calendari de vacances que regeixi en l'empresa.

Per altra banda, es podran suspendre les vacances, permisos i llicències dels treballadors sempre que s'hagin esgotat els efectius que formin part de la borsa de treball i no es concedeixin nous permisos, llicències, excedències, dies d'assumptes propis ni vacances al personal sanitari en actiu.

Els treballadors també tenen dret a sol·licitar les adaptacions de la jornada de treball per fer efectiu el seu dret a la conciliació familiar i laboral, ja sigui flexibilitzant l'horari o implantant un règim de teletreball.

La Direcció també podrà adaptar les jornades de treball i descansos dels professionals afectats d'acord amb les necessitats assistencials del centre i amb el pla de contingència previst, que podrà establir altres mesures de caràcter organitzatiu.

Es pot obligar als empleats a realitzar hores extraordinàries?

Davant d'una situació de força major, la direcció del centre pot obligar a realitzar hores extraordinàries als professionals contractats a temps complet o temps parcial, sense que sigui d'aplicació el límit anual de 80 hores extraordinàries.

Un treballador es pot negar a anar a treballar per risc de contagi?

Un treballador que no acudeixi al seu lloc de treball podrà incórrer en falta disciplinària si el centre mèdic on treballa està complint amb els protocols assistencials i amb les mesures de protecció i seguretat i recomanacions trasllades de per les autoritats sanitàries. Recordem, però, que les professions sanitàries tenen caràcter essencial i impliquen un deure reforçat d'atenció als pacients. Per tant, el propietari li podrà requerir per tal que es reincorpori al seu lloc de treball sempre que pugui garantir-li el compliment d'aquestes mesures.

Si el treballador, en absentar-se, al·legués, i pogués provar que el centre no està complint amb les obligacions i recomanacions esmentades, és probable que es generés el conflicte laboral, i es resolgués a favor del treballador

La negació d'assistència a un pacient pot suposar un incompliment dels deures contractuals, professionals i deontològics del metge, fins i tot, la comissió d'un delictes d'omissió del deure de socors si es derivés un risc greu per a la salut del pacient.

Com s'ha actuar davant d'una sospita d'infecció?

Caldrà seguir el protocol establert a la Guia d'actuació enfront de casos d'infecció pel nou coronavirus SARS-Cov-2 del Servei Català de la Salut i al Procediment d'actuació enfront de casos d'infecció pel nou coronavirus SARS-CoV-2 de la Sots-Direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública juntament amb els protocols i mesures del propi centre, a més de consultar la informació actualitzada en els llocs web de les autoritats sanitàries.

També és recomanable sol·licitar preventivament l'assessorament al [servei de prevenció de riscos laborals](#).

De confirmar-se el contagi del treballador, aquest haurà de sol·licitar la baixa mèdica, que s'atorgarà per 14 dies i tindrà consideració d'accident laboral. El treballador està obligat a informar a l'empresa tant de la seva situació d'incapacitat temporal com de la causa que l'ha provocat, és a dir, el contagi de COVID-19.

Tanmateix, l'empresa ho haurà de comunicar a les autoritats sanitàries -que li donaran instruccions específiques-, tot identificant totes les persones amb qui el treballador contagià

Els empleats amb fills menors o familiars al seu càrrec tenen el dret de deixar de treballar per a cuidar-los?

El treballador té dret a acollir-se a les situacions previstes legalment per reducció de jornada o a adaptació de la totalitat de la mateixa per fer-se càrrec dels fills o de qualsevol familiar (fins al segon grau de consanguinitat o afinitat) que no puguin valer-se per sí mateixos. També li són aplicables les excedències per guarda legal. La concreció horària i la determinació de les reduccions de jornada correspondran a la persona treballadora dins la seva jornada ordinària.

[El Real Decreto-ley 11/2020, de 31 de marzo, por el que se adoptan medidas urgentes complementarias en el ámbito social y económico para hacer frente al COVID-19](#) ha acordat també la compatibilitat del subsidi per cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu i prestació per desocupació o cessament d'activitat durant la permanència de l'estat d'alarma.

Com s'accedeix a les ajudes a la liquiditat que l'Estat espanyol ha previst?

El 26 de març de 2020 es van publicar els [termes i condicions](#) del primer tram de línies d'avalis oferts per l'Estat, que ascendeix a 20.000 milions d'euros.

El 10 d'abril [es va acordar](#) la posada en marxa del segon tram de la línia d'avalis, per import de 20.000 milions d'euros. A aquest segon tram només poden accedir les PIMES i els autònoms.

La gestió dels avalis està encomanada al [Instituto de Crédito Oficial](#) ("ICO"), i busca facilitar que a les empreses i autònoms s'els concedeixi finançament per poder fer front al pagament de les seves obligacions (com poden ser préstecs, impostos, subministraments o salaris) o a les seves necessitats de liquiditat.

Les condicions a les que se sotmet la concessió d'un d'aquests avalis de l'ICO són:

- Només poden beneficiar-se els empresaris i autònoms amb domicili al territori espanyol.
- Poden avalar-se els préstecs formalitzats o renovats després del 17 de març de 2020.
- Es poden sol·licitar avalis a l'ICO fins el 30 de setembre de 2020.
- El termini dels avalis no podrà superar els 5 anys.
- Per avalar una o més operacions que no superin els 1'5 milions d'euros, s'aplicaran, si escau, les condicions pròpies de les [ajudes de minimis](#).
- Per avalar una o més operacions que superin els 1'5 milions d'euros o a les que no sigui aplicable el punt anterior, s'aplicaran criteris que variaran segons el nivell de facturació o la massa salarial de l'empresa.

FAQS

Informació jurídica útil sobre les conseqüències econòmiques de la declaració d'estat d'alarma

- Respecte de l'estudi de solvència i el perfil de riscos del sol·licitant d'aval, l'ICO assumirà aquells elaborats per l'entitat financera en el cas dels crèdits de fins a 50 milions d'euros, sens perjudici de posterior anàlisi. En canvi, les operacions que superin aquest límit hauran de ser analitzades prèviament per l'ICO.
- Les PIMES i els autònoms poden sol·licitar l'aval de fins el 80% d'un crèdit.
- La resta d'empreses poden avalar fins el 70% de les noves operacions i fins el 60% de les operacions de renovació.

No podran accedir a aquesta línia d'aval, però, les empreses que estiguessin encara registrades com a moroses a la Central de Informació de Riesgos del Banco de España a 31 de desembre de 2019 o aquelles que, a 17 de març de 2020, haguessin presentat sol·licitud de concurs o es trobessin en situació de presentar-lo.

Es poden ajornar els pagaments trimestrals a Hisenda?

D'acord amb el RDL 7/2020, de 13 de març s'ha previst ajornar sis mesos el pagament dels impostos que s'hagin de presentar i ingressar des del 14 de març fins el 30 de maig. A més, no seran d'aplicació interessos de demora. Només podrà beneficiar-se de l'ajornament qui hagi tingut un volum d'ingressos inferior a 6.010.121,04 euros l'any 2019.

Per altra banda, específicament, s'ha ampliat el termini per declarar i pagar a Hisenda determinats impostos estatals (com l'Impost de Societats o l'Impost sobre el Valor Afegit), sempre i quan es compleixin les següents condicions:

- que l'obligat no tingui un volum d'operacions superior a 600.000 euros l'any 2019;
- que dites obligacions tributàries s'hagin de declarar i ingressar entre el **15 d'abril de 2020** i el **20 de maig de 2020**;

De trobar-se en aquesta situació, el contribuent podrà ajornar la declaració i pagament de l'impost:

- fins el 20 de maig de 2020, si el pagament de l'impost no està domiciliat;
- fins el 15 de maig, si el pagament de l'impost està domiciliat.

No podran beneficiar-se de l'extensió del termini aquelles empreses subjectes al règim de consolidació fiscal de l'Impost de Societats ni al règim especial de grups d'entitats de l'Impost sobre el Valor Afegit.

FAQS

Informació jurídica útil sobre les conseqüències econòmiques de la declaració d'estat d'alarma

No es podrà ajornar, però, el pagament d'impostos especials (com l'impost de matriculació de nous vehicles).

Respecte dels [tributs propis de la Generalitat de Catalunya i d'aquells cedits](#), s'ha establert la suspensió de la presentació d'autoliquidacions i pagament del mateixos fins que es deixi sense efecte l'estat d'alarma.

Finalment, els tràmits relatius a la afiliació, liquidació i la cotització de la Seguretat Social, s'han de complir en els terminis previstos.

Com s'accedeix a les ajudes a la liquiditat que la Generalitat de Catalunya ha previst?

La Generalitat ha anunciat l'obertura d'una línia de crèdit de 1.000 milions d'euros per millorar la liquiditat de les empreses, que es formalitzarà a través d'entitats financeres amb l'aval de l'Institut Català de Finances (ICF) o d'Avalis de Catalunya.

El Govern, mitjançant l'ICF i Avalis, assumirà el 75% del risc creditici de cada operació, i les entitats financeres el 25% restant. Aquest finançament, destinat a PIMES, ha d'estar vinculat a noves necessitats de liquiditat i al manteniment de llocs de treball. Per a més informació podeu consultar el web de l'[ICF](#) o d'[Avalis](#).

Què succeeix si, com a conseqüència del confinament d'una zona o d'una ciutat s'impedeix anar al centre de treball?

Els treballadors afectats per un confinament de tal manera que se'ls impedeixi anar al seu lloc de treball hauran de comunicar-ho la seva empresa. A més, l'aïllament o confinament com a mesura de prevenció de contagi del COVID-19 té consideració de baixa laboral assimilada a un accident de treball.

[El Real Decreto-ley 11/2020, de 31 de marzo, por el que se adoptan medidas urgentes complementarias en el ámbito social y económico para hacer frente al COVID-19](#) amb caràcter excepcional, i amb efectes des de l'inici de la situació de confinament, i mitjançant el corresponent comunicat de baixa, estableix que s'estendrà la protecció de la Prestació per Incapacitat Temporal a treballadors essencials en situació de confinament total a aquells treballadors obligats a desplaçar-se de localitat i tinguin obligació de prestar els serveis essencials als quals es refereix el Reial decret llei 10/2020, sempre que: (i) s'hagi acordat el confinament de la població on tingui el seu domicili (ii) li hagi estat denegada de manera expressa la possibilitat de desplaçar-se per l'autoritat competent, (iii) no pugui fer el seu treball de manera telemàtica per

FAQS

Informació jurídica útil sobre les conseqüències econòmiques de la declaració d'estat d'alarma

causes no imputables a l'empresa per a la qual prestes els seus serveis o al propi treballador i (iv) no tingui dret a percebre cap altra prestació pública.

Pot un professional sanitari compatibilitzar, en aquesta situació, dues activitats en el sector públic sanitari?

Mentre duri aquesta situació, la Generalitat de Catalunya, amb la finalitat d'afrontar la pandèmia de COVID-19, flexibilitza els requisits per a que els professionals sanitaris que prestin serveis assistencials en el sector públic o concertat, puguin compatibilitzar una altra activitat assistencial a:

- El sector públic sanitari.
- Els centres residencials de la xarxa de serveis socials d'atenció pública.
- Els serveis de valoració de la dependència i la discapacitat de la xarxa de serveis socials d'atenció pública.
- Els serveis sanitaris penitenciaris i de justícia juvenil, mentre no es produeixi l'adscripció orgànica del seu personal a l'Institut Català de la Salut.
- La unitat Grup d'Emergències Mèdiques (GEM) de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments del Departament d'Interior

Per fer-ho, no serà necessària autorització prèvia, sent suficient la realització d'una comunicació responsable al Departament de Salut, i no es limiten les remuneracions totals que es puguin percebre.

En aquesta situació de pandèmia, quines són les observacions ètiques que han de tenir en compte els professionals mèdics?

El Consell de Col·legis de Metges de Catalunya ha posat en marxa una comissió amb la finalitat de fer el seguiment de l'evolució de la crisi sanitària derivada de la pandèmia de COVID-19 també des del punt de vista de la deontologia mèdica. Ja és disponible per a consulta el document [Consideracions deontològiques en relació a la pandèmia de COVID-19](#).

I quin serveis ofereix el CoMB de suport als col·legiats?

El CoMB, conscient que la situació originada per la pandèmia pot tenir, i de fet ja està tenint, conseqüències negatives per als col·legiats propietaris de consultes i centres

FAQS

Informació jurídica útil sobre les conseqüències econòmiques de la declaració d'estat d'alarma

mèdics, i també per als professionals que hi treballen, posa a la vostra disposició els següents serveis:

-SERVEI D'ASSESSORAMENT PROFESSIONAL: per orientar en els dubtes relatius al desenvolupament de la vostra activitat professional-assistencial, tant si sou el metge propietari d'una consulta o centre sanitari, com si presteu serveis com a treballador.

Per activar aquest servei només cal ser col·legiat/da (incloent les societats professionals inscrites al Col·legi) i contactar amb l'Àrea Professional del CoMB a través de l'adreça professional@comb.cat, indicant el nom, un breu motiu de la consulta i un número de telèfon amb les hores de millor contacte, atès que tractarem de donar resposta de forma no presencial, i el més immediat possible.

-SERVEI JURIDIC-LABORAL ESPECIALITZAT: per orientar i ajudar-vos en la presa de decisions (ERTO o altres) i en els dubtes legals, tant del metge empresari com del metge treballador, i informar-vos de les mesures urgents i extraordinàries que vagi aprovant l'autoritat competent.

Per activar aquest servei només cal ser col·legiat/da (incloent les societats professionals inscrites al Col·legi) i contactar amb l'Assessoria Jurídica del CoMB a través de l'adreça juridiclaboral@comb.cat, indicant el nom, un breu motiu de la consulta i un número de telèfon amb les hores de millor contacte, atès que tractarem de donar resposta de forma no presencial, i el més immediat possible.

-SERVEI DE SUPORT DE COL·LEGIATS AL SISTEMA SANITARI: Per a aquells col·legiats que ateses les circumstàncies –per restricció o suspensió de la seva activitat– no puguin realitzar la seva activitat habitual, i que per tant tinguin major disponibilitat, oferim la possibilitat de donar suport assistencial al sistema sanitari en aquesta situació de gran escassetat de recursos humans.

Els col·legiats que ho desitgin poden inscriure's mitjançant el formulari que trobaran [aquí](#), i el CoMB, arribat el cas, i en coordinació amb les autoritats sanitàries, els enviarà les propostes de suport que ens facin arribar els centres assistencials.

-SERVEI DE SUPORT EMOCIONAL: [Servei de telesuport psicològic](#) per als metges en situació d'aïllament que presenten malestar emocional.

Per activar aquest servei només cal ser col·legiat/da i contactar amb la Unitat d'Acollida de la Fundació Galatea trucant als números de telèfon 900 670 777 / 93 567 88 56. L'horari d'atenció telefònica és de dilluns a diumenge de 9 a 22 hores.